

11.3.2022

Fingon huomioita EU:n yritys vastuudirektiiviesitykseen (Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävydestä ja asianmukaisesta huolellisuudesta)

Fingo - Suomalaiset kehitysjärjestöt pitää esitystä EU:n yritys vastuudirektiivistä erittäin tervetulleena. Fingo yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa on vaatinut sitovaa yritys vastuulainsäädäntöä jo vuosia, ja kuten direktiiviesityksen perusteluista käy ilmi, yritys vastuulainsäädännölle on suuri tarve.

On tärkeää, että direktiivi vastaa sille asetettuja tavoitteita tehokkaasti ja että se edesauttaa myös laajempaa siirtymää kohti vastuullisia sekä ympäristön ja ilmaston kannalta kestäviä liiketoimintamalleja.

Korostamme, että EU:n yritys vastuulainsäädännön tulee olla linjassa YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden (UNGP) kanssa ja sen tulisi ottaa huomioon erityisesti ihmiset, jotka ovat kansainvälisissä tuotantoketjuissa kaikkein haavoittuvaisimmassa asemassa.

Direktiivin sisällöstä Fingo esittää seuraavat huomiot:

- **Direktiivin soveltamisala on liian kapea.** Ehdotettu lain soveltamisala (yli 500 henkeä työllistävät yritykset, joiden liikevaihto yli 150 miljoonaa euroa ja korkean riskin toimialoilla toimivat yritykset, jotka työllistävät 250 henkilöä ja joiden liikevaihto 40 miljoonaa euroa) kattaa alle prosentin EU:n yrityksistä. Saavuttaakseen asetettuja tavoitteita tehokkaasti, direktiivin tulee kattaa myös pk-yritykset, tai vähintään kaikki korkean riskin toimialoilla toimivat pk-yritykset.
- **Direktiivin tulee kattaa koko arvoketju, eikä rajautua vain ”vakiintuneisiin liiketoimintasuhteisiin”.** Huolellisuusvelvoitteen rajaaminen vain ns. vakiintuneisiin liiketoimintasuhteisiin voi johtaa siihen, että yritykset suosivat toiminnassaan lyhytkestoisia liiketoimintasuhteita.
- Kansainvälisissä tuotantoketjuissa yritys vastuuseen liittyvien monimutkaisten ongelmien ratkominen tapahtuu harvoin hetkessä. **Yritys vastuulainsäädännön tulee ohjata yrityksiä pitkäkestoiseen yhteistyöhön esimerkiksi alihankkijoidensa kanssa.** On varmistettava, että esitetty lainsäädäntö ei ohjaa eurooppalaisia yrityksiä purkamaan alihankintasopimuksia tai katkaisemaan liiketoimintasuhdetta nopeasti, jos ongelmia ilmenee. Esimerkiksi lapsityövoiman käyttöön tai metsäkatoon puuttuminen vaatii pitkäjänteistä yhteistyötä. Lain tulee ohjata yrityksiä kielteisten vaikutusten korjaamiseen sen sijaan, että ne vetäytyvät tai vaihtavat toimittajaa.
- Pidämme tervetulleena, että esityksessä **yrityksiltä edellytetään sidosryhmien kuulemista**, kun ne kartoittavat toimintansa riskejä ja tekevät suunnitelmia haitallisten

vaikutusten ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi (Artiklat 6,7 ja 8). Tulevarmistaa, että sidosryhmiä kuullaan asianmukaisesti. Tämä edellyttää esimerkiksi sitä, että esityksen muotoilu ”tarvittaessa” (where relevant) selkeytetään ja sidosryhmien kuulemisen (consultation) sijasta puhutaan sidosryhmien osallistamisesta (engagement).

- On hyvä, että yritysten vastuu **ilmastonmuutoksen torjumisessa** nostetaan esityksessä vahvasti esiin (artikla 15). Esitys, jonka mukaan kaikkein suurimpien yritysten tulee laatia suunnitelma siitä, miten yrityksen liiketoimintamalli ja strategia saatetaan linjaan Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa on kannatettava, mutta tehokkaan vaikutuksen saavuttamiseksi tulee myös tässä laajentaa lain soveltamisalue kaikkiin yrityksiin.

Ilmastonmuutoksen torjuntaa koskevan artikla 15:n muotoilu on varsin epämääräinen ja jättää paljon varaa tulkinnalle. Yrityksille tulee EU-tasolla nopeasti kehittää tarkempaa ohjeistusta ja ilmastotieteestä johdettuja tavoitteita, joiden nojalla yritykset uudistaisivat liiketoimintaansa vastaamaan 1,5 asteen päästövähennystavoitetta.

- **Yritysten johdon vastuu** (artiklat 25 ja 26) on tärkeä osa esitystä ja keskeinen direktiivin tavoitteiden toteutumisen kannalta. On tärkeää, että yritysten johto velvoitetaan varmistamaan yritystoiminnan kestävyys ja vastuullisuus sekä valvomaan huolellisuusvelvoitteen toteutumisesta. Pidämme merkittävänä puutteena, että tässä esityksessä ei ole enää mukana johdon velvoitetta ottaa päätöksenteossa huomioon myös sidosryhmien näkemyksiä yrityksen päätöksenteossa, joka vielä sisältyi aiemmin esiteltyyn *sustainable corporate governance* -aloitteeseen.

Lopuksi haluamme korostaa, että **EU:n yritysvastuudirektiivi ei poista tarvetta Suomen kansalliselle yritysvastuulainsäädännölle**, joka kattaisi suuryritysten ohella myös pk-yritykset. Toivomme, että Suomi jatkaa kunnianhimoisen kansallisen yritysvastuulainsäädännön valmistelemista.

Lisätietoja:

Elina Mikola

elina.mikola@fingo.fi

puh. 046 851 5974